

Motion till riksdagen 2005/06:So430

av **Anne Marie Brodén (m)**

Massage för förbättrad hälsa

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om uppdrag till Försäkringskassan att stimulera användning av massage inom rehabiliteringen.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om uppdrag till Socialstyrelsen att uppmärksamma hälso- och sjukvården på massage som behandlingsmetod.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om möjligheterna att remittera till massagebehandling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att medge skatteavdrag för icke subventionerad massagebehandling.²

¹ Yrkande 1 hänvisat till SfU.

² Yrkande 4 hänvisat till SkU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Stockholms läns landsting lät under 2000 genomföra en undersökning som publicerades under namnet "Stockholmare och den komplementära medicinen". Undersökningen visade att så gott som alla kände till massage. Den behandlingsform som de flesta stockholmare (57 procent) hade prövat var massage och var fjärde hade fått massage under det senaste året. De cirka 4 000 medlemmar i Kroppsterapeuternas Yrkesförbund gör tre miljoner behandlingar per år. Stockholmsundersökningen visade också att massage av en majoritet uppfattas som vanlig medicinsk vård eller som både "skolmedicin" och komplementär medicin. I formell bemärkelse är massage att anse som alternativmedicin eftersom den oftast inte utövas av legitimerad personal inom hälso- och sjukvården.

Den tid då massage kunde hänföras till lyx och avkoppling är förbi. Behandlingseffekterna av en professionell massage är kända och dokumenterade sedan länge. Det finns kvalitetssäkrad utbildning och det finns ett av massagebranschen skapat certifieringsförfarande för utbildade massörer. Forskning har nu kunnat visa förklaringsmodeller till vad som förut "bara" varit erfarenhetsbaserad kunskap.

Dr Tiffany Field har med ett stort antal studier vid Touch Research Institute, University of Florida, Miami och i samverkan med några av USA:s mest erkända universitetssjukhus visat hur massage påverkar kroppens hormonbalanser och ett antal goda effekter detta har. Inte minst professor Kerstin Uvnäs-Mobergs forskning kring det så kallade lugn och-ro-hormonet oxytocin bidrar till förklaringarna av vad som händer när man får massage. Vid Karolinska Institutets centrum för studier av komplementärmedicin pågår ett första försök med kliniska studier av integration av manuella terapier.

Massage påverkar bland annat smärt- och stresstillstånd hos både barn och vuxna. Massage är en i hälso- och sjukvårdssammanhang billig metod med mycket hög patientsäkerhet. Den kan användas både förebyggande och behandlande. Branschföreträdare som Kroppsterapeuternas Yrkesförbund framhåller dock att massage inte skall framställas som någon mirakelmetod. Den är och skall ansvarsfullt användas som ett komplement till andra behandlingar i ett integrativt vårdperspektiv.

Massage används i starkt ökande utsträckning mot stress och belastningsskador i arbetslivet. Den nyligen införda avdragsrätten för arbetsgivare för kostnader för sådan förebyggande hälsovård har således haft önskad effekt. Det är dock långt ifrån alla som kan tillgodogöra sig sådan förebyggande vård. I ett samhällsperspektiv är sjukskrivningstalen fortsatt oroande höga både med hänsyn till drabbade människor och med hänsyn till samhällets kostnader. Både väntetider till vård och långvariga sjukskrivningar kan skapa stresstillstånd som ibland till och med förvärrar den ursprungliga sjukdomsbilden. Det gäller inte minst långvariga smärttillstånd. Massage som påverkar stress och smärta kan således bidra till att påverka sjukskrivningstiderna.

Även utan hänsyn till nationalekonomiska faktorer som produktionsbortfall etc. kan man visa att redan några få dagars förkortning av en lång sjukskrivning ekonomiskt motiverar ett antal massagebehandlingar. Försäkrings-

Fel! Okänt namn på

kassan bör därför ges i uppdrag att pröva möjligheterna att korta sjukskrivningstider genom att inom ramen för rehabiliteringsåtgärder stimulera användning av massage som såväl förebyggande som behandlande åtgärder.

Flera landsting (motsv.) har redan avtal om massage för hälso- och sjukvårdspersonalen men massage används inte på samma landstingspatienter annat än i undantagsfall vid specialiserade mottagningar såsom för reumatiker och smärtkliniker. Inom hälso- och sjukvården tycks inte massage (och de nya forskningsrönen) ha fått tillräcklig uppmärksamhet. Socialstyrelsen bör därför ges i uppdrag att uppmärksamma berörd hälso- och sjukvårdspersonal på den nya forskningen och de visade resultaten.

Hälso- och sjukvårdslagen är tydlig i sina stadganden att verksamheten skall bedrivas så att den så långt det är möjligt utformas och genomförs i samråd med patienten. När således långt över hälften av svenskarna prövat en behandlingsform som definitionsmässigt inte är hälso- och sjukvård och faktiskt många väljer den regelbundet och metoden dessutom visar goda behandlingsresultat bör samhället acceptera denna verklighet och utforma hälso- och sjukvården efter patienternas önskemål – dvs. att ge även patienterna möjlighet att få massage och inte bara vårdpersonalen. Patienter bör således kunna remitteras till en välutbildad massör för behandling inom ramen för upprättade vårdavtal, vilket normalt borde medföra att kostnaderna före behandlingen helt eller delvis bekostas av sjukvårdshuvudmannen. Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att undersöka om några hinder föreligger för att så sker.

Hälso- och sjukvårdens organisation och kostnader är primärt inte en statlig angelägenhet. Ett sätt att underlätta för en ökad användning av manuella terapier för de allra flesta medborgarna är att göra sådana icke subventionerade kostnader skattemässigt avdragsgilla direkt för den som fått behandlingen. En sådan lösning kan dessutom ha den önskvärda "bieffekten" att skärpa kraven på kvitton och redovisning i branschen och kan därför antas vara i viss mån självfinansierande.

Stockholm den 30 september 2005

Anne Marie Brodén (m)